

KARTA PRZEDMIOTU DLA NABORU 2023/2024

FORMA STUDIÓW: STACJONARNA

INFORMACJE OGÓLNE

1. Nazwa przedmiotu Historia Rosji

2. Nazwa kierunku Rusycystyka

3. Poziom kształcenia studia pierwszego stopnia

4. Liczba punktów ECTS 3

5. Liczba godzin w semestrze

semestr	w	ćw	lab/lek	prj/zp	pws	prk
I	30					

6. Język wykładowy rosyjski, polski

7. Wykładowca dr Wanda Kubiak

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

8. Wymagania wstępne

1. Brak

9. Cele przedmiotu

C1 przyswojenie podstawowej wiedzy z zakresu historii Rosji, począwszy od Rusi Kijowskiej do czasów współczesnych;

C2 zapoznanie z podstawowymi informacjami biograficznymi poszczególnych władców ruskich i rosyjskich oraz zrozumienie znaczenia ich panowania dla dziejów ziem ruskich i rosyjskiej państwowości;

C3 zapoznanie z istotnymi faktami, najważniejszymi wydarzeniami i procesami historycznymi (politycznymi, gospodarczymi, społecznymi i kulturowymi), zachodzącymi w Rosji na przestrzeni dziejów;

C4 zapoznanie z rozwojem terytorialnym państwa ruskiego i rosyjskiego;

C5 rozwijanie umiejętności wskazania na mapie terytorium Rusi Kijowskiej, rozbitych na dzielnice ziem ruskich, Państwa Moskiewskiego, Imperium Rosyjskiego, ZSRR i Nowej Rosji;

C6 rozwijanie umiejętności interpretacji aktualnych wydarzeń w stosunkach polsko-rosyjskich, kierując się zrozumieniem uwarunkowań politycznych i kulturowych, w jakich wydarzenia te zachodzą;

C7 kształtowanie postawy otwartości na nową wiedzę i zainteresowania językiem rosyjskim oraz kręgiem kulturowym Rosji, a także tolerancji i szacunku wobec innych narodów.

10. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

Student, który zaliczył przedmiot:

odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się

WIEDZA

EU01	zna i rozumie podstawowe zagadnienia z zakresu historii Rosji, począwszy od Rusi Kijowskiej do czasów współczesnych;	K_W05
EU02	zna biografie poszczególnych władców ruskich i rosyjskich oraz rozumie znaczenie ich panowania dla dziejów ziem ruskich i rosyjskiej państwowości;	K_W05
EU03	zna i rozumie istotne fakty, najważniejsze wydarzenia i procesy historyczne (polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe) w dziejach Rusi i Rosji;	K_W05

UMIEJĘTNOŚCI

EU04	potrafi analizować rozwój terytorialny państwa ruskiego i rosyjskiego, wskazać na mapie terytorium Rusi Kijowskiej, rozbitych na dzielnice ziem ruskich, Państwa Moskiewskiego, Imperium Rosyjskiego, ZSRR i Nowej Rosji;	K_U02, K_U04
EU05	potrafi wykorzystać uporządkowaną i rozszerzoną wiedzę na pokrewnych zajęciach;	K_U02, K_U04
EU06	potrafi dokonać interpretacji aktualnych wydarzeń w stosunkach polsko-rosyjskich, kierując się zrozumieniem uwarunkowań politycznych i kulturowych, w jakich wydarzenia te zachodzą;	K_U02, K_U04, K_U06
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
EU07	jest gotów do nabywania nowej wiedzy i pogłębiania zainteresowania językiem rosyjskim oraz historią Rosji, a także do podejmowania działań na rzecz rozwoju osobistego, w tym do okazywania wrażliwości, tolerancji i szacunku wobec innych narodów;	K_K01, K_K02
11. Treści programowe		
Forma zajęć – wykłady		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Najdawniejsze dzieje Słowian Wschodnich. Pochodzenie Słowian. Byt codzienny. Wierzenia pogańskie Słowian Wschodnich. 2. Narodziny państwa kijowskiego. Czas i okoliczności powstania. Polityka jednoczenia i umacniania państwowości w czasach pierwszych Rurykowiczów. Stosunki rusko-bizantyjskie w IX i X wieku. 3. Ruś Kijowska Włodzimierza Wielkiego i Jarosława Mądrygo. 4. Dojście Włodzimierza do władzy, chrzest, proces chrystianizacji kraju. Budowa silnej Rusi czasów Jarosława Mądrygo. Podział państwa kijowskiego. 5. Rozbicie dzielnicowe i niewola tatarska ziem ruskich. Rozbicie dzielnicowe na Rusi. Główne ośrodki polityczne na ziemiach ruskich w XII – XIII wieku i ich znaczenie. Powstrzymanie ekspansji szwedzkiej i niemieckiej – Aleksander Newski. Podbój ziem ruskich przez armię Batu-chana (1237-1241). System zależności ziem ruskich od Tatarów (jarzmo tatarskie, jarłyk, daniny). Bitwa na Kulikowym Polu – próba zrzucenia zależności, książę moskiewski Dymitr Doński. Skutki niewoli tatarsko-mongolskiej dla ziem ruskich. 6. Powstanie państwa moskiewskiego i jego znaczenie w jednoczeniu ziem ruskich. Wzrost znaczenia Księstwa Moskiewskiego w XIV w. Księstwo Moskiewskie Iwana Kality. Wkład Wasyla II, Iwana III Srogiego i Wasyla III w proces jednoczenia ziem ruskich i umacniania władzy. Doktryna Trzeciego Rzymu – Filoteusz. Rola WKL jako ośrodka jednoczenia ziem ruskich. 7. Rosja za panowania Iwana IV. Walka o władzę. Polityka wewnętrzna Iwana Groźnego – reformy prawno-ustrojowe i wojskowe, „opricznina”. Walka o Bałtyk. Ekspansja terytorialna. Początek podboju Syberii. Fiodor I – wygaśnięcie dynastii Rurykowiczów. 8. Państwo Moskiewskie w XVII wieku. Okres „wielkiej smuty” – geneza i skutki. Przyczyny zamętu w Państwie Moskiewskim. Borys Godunow – rozruchy społeczne i chaos gospodarczy. Fenomen sukcesu Dymitra Samozwańca. Osłabienie polityczne państwa, zagrożenie suwerenności. Przewyciężenie zamętu - wstąpienie na tron Michała Romanowa. Umocnianie władzy i państwa w czasach pierwszych Romanowów (Michał, Aleksy, Fiodor III). Wojny rosyjsko-polskie w XVII wieku (walki o Smoleńsk, problem kozacki). Reforma Nikona. 9. Piotr I Wielki i jego następcy. Reformy Piotra I – europeizacja Rosji i opozycja wewnętrzna. Zwycięskie wojny – uzyskanie dostępu do morza. Narodziny imperium. Walka o władzę po śmierci Piotra I Wielkiego (Katarzyna I, Piotr II, Anna – okres przewrótów pałacowych). Normalizacja i stabilizacja sytuacji w Rosji za panowanie Elżbiety. Wybór następcy – Piotr III carem. 10. Rosja w okresie rządów Katarzyny II. Polityka zagraniczna. Reformowanie i usprawnianie państwa. Przywileje szlacheckie. Sytuacja chłopstwa i powstanie Pugaczowa. Rozrost terytorialny imperium. Rola Rosji w rozbiorach państwa polskiego. 11. Rosja pierwszej połowy XIX wieku. Polityka wewnętrzna Aleksandra I – reformy. Rola i znaczenie Rosji w dobie wojen z napoleońską Francją. Wojna obronna 1812 roku. Polityka zagraniczna Rosji w latach 1815–1825. Arakczejewszczyzna. Dekabryści – program i działalność. 12. Reakcyjna polityka Mikołaja I – budowa biurokratyczno-policyjnego systemu rządzenia. Kasacja unii 1839 rok. Sytuacja gospodarcza Rosji w pierwszej połowie XIX wieku. Ekspansja terytorialna Rosji w pierwszej połowie XIX wieku (Kaukaz, Azja Środkowa, Daleki Wschód). 		

13. Imperium Rosyjskie w okresie reform Aleksandra II. Osłabienie pozycji Rosji na arenie międzynarodowej – wojna krymska. Reforma agrarna, likwidacja poddaństwa i pańszczyzny, proces uwłaszczenia. Gospodarka wolnorynkowa. Reformy Aleksandra II (administracyjna, oświatowa, sądownicza, wojskowa, ziemska).
14. Rosja ostatnich Romanowów – upadek państwa i dynastii. Kontreformy Aleksandra III. Gospodarka rosyjska pod koniec XIX wieku (rolnictwo, przemysł, handel). Kryzys gospodarczy w Rosji i jego przezwyciężenie. Pierwsze partie polityczne w Rosji. Wojna rosyjsko – japońska i jej następstwa dla Rosji. Rewolucja 1905-1907 – przebieg i skutki. Ukaz tolerancyjny. Połowiczne reformy Mikołaja II – Rosja monarchią parlamentarną. Powstanie Dumy Państwowej. Partie polityczne i ich programy. Wzrost gospodarczy Rosji. Reformy Stołypina. Sojusz z Anglią i Francją. Rosja w dobie I wojny światowej (działalność dyplomatyczna i wysiłek zbrojny). Nieudolność Mikołaja II i rządu. Geneza i przebieg rewolucji lutowej. Upadek Rosji carskiej i dynastii Romanowów.
15. Początki „czerwonej” Rosji – rządy Lenina i wojna domowa. Autorytaryzm partii bolszewickiej i Włodzimierza Lenina. Propaganda i „czerwony terror”. Pokój w Brześciu. Budowa systemu komunistycznego Lenina. Zmiany ustrojowe w państwie. Komunizm wojenny. Wojna domowa w Rosji – przebieg i skutki. Wojna polsko-bolszewicka i traktat w Rydze. Sytuacja gospodarcza w czasie rządów bolszewików, tragedia głodu 1921-1922. Założenia, realizacja Nowej Ekonomicznej Polityki (NEP). Polityka państwa wobec Cerkwi prawosławnej i innych wyznań.
16. Dyktatura Stalina – okres międzywojenny. Dojście do władzy Stalina. Odbudowa rolnictwa i rozwój oświaty. Idee egalitaryzmu społecznego. Intensywna industrializacja (5-latki) i kosztowna kolektywizacja rolnictwa. Okres wielkiego terroru 1934-1939. Totalitaryzm, działalność NKWD, kult jednostki, system łagrowy.
17. Udział ZSRR w drugiej wojnie światowej. Stosunki sowiecko-niemieckie w latach 1939-1941. Pakt Ribbentrop-Mołotow. 17 września 1939 rok – zajęcie ziem Rzeczypospolitej. Aneksja państw bałtyckich i wojna z Finlandią. Okupacja niemiecka ziem ZSRR – działania zbrojne. Współpraca ZSRR z USA i Wielką Brytanią. Konferencje pokojowe. Straty wojenne ZSRR. Powstanie bloku państw socjalistycznych, polityka wsparcia ruchów komunistycznych w Europie i na świecie.
18. ZSRR w drugiej połowie XIX wieku. Okres zimnej wojny. Walka o władzę po śmierci Stalina. ZSRR czasów Chruszczowa i Breżniewa (chruszczowska odwilż i breżniewowski zastój w polityce wewnętrznej). Gorbaczow a upadek komunizmu w Rosji. Nowa Rosja czasów Jelcyna i Putina.

12. Narzędzia/metody dydaktyczne

1. Wykład z prezentacją multimedialną
2. Komentarze i objaśnienia prowadzącego
3. Praca z mapą
4. Narzędzia Platformy MS Teams

13. Sposoby oceny (częstkowe, końcowe)

1. Przygotowanie referatu
2. Egzamin z oceną

14. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	liczba godzin
1. Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela oraz konsultacje	35
2. Studium literatury	15
3. Przygotowanie referatu	5
4. Przygotowanie do egzaminu	20
suma	75
liczba punktów ECTS	3

15. Literatura

Literatura podstawowa:

1. Bazyłow L., Wieczorkiewicz P., *Historia Rosji*, Wrocław 2005.
2. Riasanovsky N. V., Steinberg M. D., *Historia Rosji*, Kraków 2009.
3. Heller M., *Historia Imperium Rosyjskiego*, Warszawa 2002.

Literatura uzupełniająca:

1. Heller M., Niekricz A., <i>Utopia u władzy. Historia Związku Sowieckiego, t. I-II</i> , Wrocław 1989.
2. Grekow B., <i>Ruś Kijowska</i> , Warszawa 1955.
3. Pipes R., <i>Rosja carów</i> , Warszawa 1990.
4. Koneczny F., <i>Dzieje Rosji. Od najdawniejszych do najnowszych czasów</i> , Komorów 1997.
5. Smaga J., <i>Narodziny i upadek imperium. ZSRR w latach 1917-1991</i> , Kraków 1992 (lub nowsze wyd.).
6. Акишина А. А., Акишина Т. Е., Бубнова А. П., Тряпельников А. В., <i>История России в событиях и судьбах</i> , Москва 2012.
7. Andrusiewicz A., <i>Carowie i cesarze Rosji. Szkice biograficzne</i> , Warszawa 2001.
8. Chmielewski P., M. Wilk, <i>Zarys dziejów ZSRR 1917-1977</i> , Łódź 1983.
9. Malia M., <i>Sowiecka tragedia. Historia komunistycznego imperium rosyjskiego 1917–1991</i> , Warszawa 1998.
10. Smoleń M., <i>Stracone dekady. Historia ZSRR 1917-1991</i> , Warszawa-Kraków 1994.
11. Smoleń M., <i>Historia Rosji</i> [w:] Suchanek L. (red.), <i>Rosjoznawstwo</i> , Kraków 2004.
12. Wójcik Z., <i>Dzieje Rosji 1533-1801</i> , Warszawa 1981.
16. Formy oceny – szczegóły
<p>Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu: zajęcia kończą się egzaminem.</p> <p>Warunkiem uzyskania zaliczenia jest uzyskanie pozytywnej oceny z wystąpienia ustnego - przygotowanie referatu/prezentacji.</p> <p>W przypadku testu pisemnego (egzamin) stosuje się następujące kryteria:</p> <p>50-65% - 3,0 66-75% - 3,5 76-83% - 4,0 84-89%- 4,5 90-100% - 5,0</p> <p>W przypadku wystąpienia ustnego stosuje się następujące kryteria stanowiące ocenę stopnia osiągniętych przez studenta efektów uczenia się:</p> <p>5.0 – zakładany efekt uczenia się został osiągnięty bez zastrzeżeń 4.5 – zakładany efekt uczenia się został osiągnięty z pojedynczymi brakami/błędami 4.0 – zakładany efekt uczenia się został osiągnięty z nielicznymi brakami/błędami 3.5 – zakładany efekt uczenia się został osiągnięty z wieloma brakami/błędami 3.0 – zakładany efekt uczenia się został osiągnięty z licznymi i istotnymi brakami/błędami (minimalnie wymagany poziom osiągnięcia efektu) 2.0 – zakładany efekt uczenia się nie został osiągnięty</p> <p>Metody weryfikacji efektów uczenia się w powiązaniu z kategoriami wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych:</p> <p>(1) Wiedza: egzamin pisemny, test</p> <p>(2) Umiejętności: egzamin pisemny, test, przygotowanie referatu</p> <p>(3) Kompetencje społeczne: obserwacja pracy studenta na zajęciach, gotowość do pracy indywidualnej i zespołowej, gotowość do współdziałania</p>
17. Inne przydatne informacje o przedmiocie
1. Bezpośrednich informacji o problematyce zajęć i treściach programowych udziela prowadzący w trakcie zajęć i podczas konsultacji
2. Zajęcia odbywać się będą w AB w Białej Podlaskiej i/lub poprzez platformę MS Teams
3. Zajęcia odbywać się będą zgodnie z aktualnym planem zajęć
4. Konsultacje odbywać się będą zgodnie z obowiązującym terminarzem